

Főszerkesztő és ideiglenes felelős szerkesztő: **Dr. Olosz Lajos** Lapfőljáró a CORVIN Lapkiadó R. T.

DÉLI HIRLAP

A timistorontali törvényszék bej. sz. 83. (Dos. No. 934/1938). Alapította: **Dr. VUCHETICH ENDRE** és **Dr. VARNAY ELEMÉR**

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népközösség lapja

Megkezdődött a moszkvai értekezlet

Két órával Moszkvába való megérkezése után Eden és Hull már előzetes megbeszélésre ült össze Molotovval

Német harcirepülők ismét támadták Londont

Kremencsug és Dnyepropetrovsk között a Szovjet áttörési erőfeszítései nyomán súlyos harcok fejlődtek ki

Törökországban teljes a bizonytalanság Moszkva balkáni terveit tekintve — írja a Daily Express

A világ közvéleményének érdeklődése a moszkvai angol-amerikai-orosz külügyminiszteri értekezlet körül összpontosul. Hétfőn este alig két órával azután, hogy Eden brit és Hull amerikai külügyminiszter kísérelével megérkezett Moszkvába, a három hatalom külügyminiszterei előzetes megbeszélést tartottak a Kremben. A háromhatalmi értekezlet teljes ülése eddig nem nyílt meg. Mind az angol, mind az amerikai külügyminiszter mellett a német harci repülőgépek, valamint politikai és gazdasági szakértők vesznek részt a megbeszéléseken.

A külügyminiszterek értekezlete

A nagy stockholmi lapok washingtoni, londoni és moszkvai tudósításaiból megállapítható, hogy politikai közelemben a moszkvai értekezletet a háború eddigi legfontosabb eseményének tekintik és tudatában vannak annak, hogy az értekezlet eredménye nemcsak a háború fejleményeit, hanem a háború utáni helyzetet is befolyásolja. Az értekezlet előkészítő diplomáciai tárgyalások sorát tartották és ezeken megállapították a tanácskozások tárgysorozatát általában a értekezlet munkaprogramját. Erről illetékes körök természetesen nem nyilatkoznak és így érthető, hogy a moszkvai találkozó tárgysorozatát körül a legkülönbözőbb hírmagyarázatok és találgatások keringenek. A svéd lap tudósítók rámutatnak arra, hogy Moszkvának — ha nem járult volna hozzá eleve az alaposan előkészített munkarendi tervhez, — módjában állt volna a módjában áll most is, a tárgyalások kezdeti szakaszában az értekezlet sike-éneket „megtorpedózása”. A svéd tudósítók még mindig óvatosságot mutatnak, most már nyíltan utalnak oly jelekre, melyekből bizonyos foku, kölcsönös engedékenységre lehet következtetni. Rámutatnak a svéd lapok arra, hogy a földközi-tengeri bizottságban a Szovjet is helyet kapott, a Badoglio-kormányval való „együttes hadviselési viszonyt” Moszkva is elismerte, viszont a Pravda csak a balti államok ügyében hangoztatta — észak-európai viszonylatban — Moszkva önálló politikáját, a többi északi állam tekintetében tehát nyilván hajlandó a szövetségesekkel tárgyalni.

Más kérdés természetesen az angolszász és orosz szempontok összeegyeztetése közép- és délkelet-európai viszonylatban. Lengyelország, a cseh—lengyel föderáció, államszövetség terve, a Balkán: mind olyan Achilles-sarkai az angolszász—orosz kapcsolatoknak, hogy ha ezekről Moszkvában nem határozna meg, az ellentétek kibrobbadásának lehetősége továbbra is fennmaradna.

A lengyel kérdés

Londoni lengyel körök olyan feszültséggel és nyugtalansággal tekintenek a moszkvai értekezletre, mint például cseh körök a müncheni értekezlet előtt. Hogy ez a nyugtalanság indokolt-e, vagy sem, az később fog elválni. El kell ismerni azonban, hogy a moszkvai tanácskozásokról, sikerüktől vagy meg-husulásuktól végtelenül sok függ, — állapítja meg a Basler Nachrichten című svájci lap londoni tudósítója. Ugyanez a svájci lap visszapillantást vet arra az élénk lengyel diplomáciai tevékenységre, mely Eden brit külügyminiszter Moszkvába való utazását megelőzte. Eden, hosszasan tárgyalt a lengyel külügyminiszterrel.

Rackievicz lengyel emigráns állam-

elnök és Romer külügyminiszter villásreggeliket adtak, melyeken magasállású brit személyiségek vettek részt, köztük Edén államtitkára is. A Dzien-nik Polski című londoni lengyel napilap ugyanakkor jelentette, hogy a *Milobajczeky-kormány rendkívüli ülést tartott*, hogy tudomásul vegye a lengyel földalatti mozgalmak vezetőinek határozatát. E határozatokat a lengyel kormány nagyfőnökségüknek tartotta, mert tájékoztatta rólok a brit és a többi szövetséges kormányt is. Első forrásból származó értesítés szerint ezek a határozatok a legszorosabb összefüggésben állnak a keleti hadi helyzettel és aláírásukat a lengyel kormány ismert külpolitikáját, amelynek vezető eszméje a lengyel köztársaság integritása.

Az orosz—lengyel viszony

Az Economist című angol lap hangsúlyozza, hogy a lengyel kérdés rendkívül nagy válsággá alakult ki és alkalmas arra is, hogy a nagy szövetséges terveit az alapevőkig megzúdítsa. Az Economist számol azzal az eshetőséggel, hogy az orosz csapatok belátható időn belül eljuttanak a lengyel állami területig és úgy gondolja, hogy a lengyel guerillák orosz oldalon folyezik

a harcot a németek ellen míg másfelől a lengyel földalatti katonai mozgalom, amely Sosukovszki tábornok, hadügyminiszter londoni főparancsnoksága alatt áll, az oroszok ellen lépne föl fegyveresen. A lengyeleknek meg kell akadályozniuk ez utóbbi lehetőséget — írja az Economist — mert különben jöveteletlen helyzet keletkezik. A kivezető ut e lap szerint a következő:

1. „Keleti bizottság” létesítése a szövetségesek, valamint Lengyelország bekapcsolásával, — a földközti-tengeri bizottság helyzetéhez hasonlóan.
2. Utasítani kell a lengyel alakulatokat, hogy az oroszok oldalán harcoljanak.
3. Moszkvának egyengetnie kellene az utat a lengyel kormányval való diplomáciai kapcsolatok újrafelveteléhez. Az angol sajtó nem titkolja a lengyel—orosz kapcsolatok rendezésének sürgetését. A News Chronicle moszkvai tudósítása szerint „a Londonban élő lengyelek veszélyeztetik az angol—orosz kapcsolatokat”. Ez a tudósítás bizonyos foku izgalmat keltett az angol közvéleményben. A konzervatív Times siet megnyugtanni Moszkvát és — mint mai politikai híreink között erről beszámolunk — „a legszorosabb együttműködést” javasolja a lengyel ellenállási szervezetek között. Ugyanez a több lap kiemeli, hogy Eden és Hull a lengyel kérdés tisztázását is egyik főfeladatának tekinti Moszkvában.

Finnszág

Fin politikai körök a moszkvai értekezlettel foglalkozva változatlanul nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy a 72 éves Hull amerikai külügyminiszter személyesen vesz részt a tanácskozáson. Ebben annak a finn fel-fogásnak igazolását látják, hogy a szövetségesek politikáját nyomtatékosan képviselni óhajtják Moszkvában. A Helsingin Sanomat című finn lap célzást tesz arra, hogy az angolszász hatalmak lehetővé tették a Szovjet számára, hogy beleszóljon Itália ügyébe, amiért ellenszolgáltatásul nyilván azt követelik, hogy Anglia és az Egyesült Államok is érvényesíthessék hozzászólási jogukat a finn kérdésben. A finn lapok egyébként ismételtén utalnak arra, hogy Helsinki jó kapcsolatokra törekszik az Egyesült Államokkal. A Helsingin Sanomat Finnszág és az USA jelenlegi viszonyát normálisnak mondja. (—r.)

A politikai arcvonal

Az első hivatalos közlés Eden, Hull és Molotov tanácskozásairól

Stockholm. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A moszkvai rádió közölte, hogy a háromhatalmi értekezlet angol és északamerikai küldöttségének vezetői, Eden brit és Hull amerikai külügyminiszter, az új moszkvai USA-nagy-kövét, Harriman kíséretében hétfőn megérkeztek Moszkvába.

Stockholm. (Tp.) Kedden reggel Moszkvában hivatalos jelentést adtak ki, mely szerint Anglia, az Egyesült Államok és a Szovjetszövetség külügyminiszterei október 18-án, hétfőn este előzetes tanácskozásra jöttek össze. Kedden megkezdődött a háromhatalmi értekezlet.

Hull és Eden beszéde a moszkvai fogadtatáson

Stockholm. (Tp.) Tegnap a brit hírközvetítő szolgálat moszkvai jelentést ismertett Edén és Hull fogadtatásáról. A moszkvai repülőtéren Molotov külügyi népbiztos, a hármast értekezlet orosz főmegbízottja, valamint Litvinov helyettes külügyi népbiztos, volt washingtoni orosz nagykövét fogadta az angolszász kormányfőfiakat. Jelen volt a fogadtatáson Nagybritannia és az USA moszkvai nagykövetségének vezetője és tisztviselői is. A repülőtéren egymás mellett lobogott Anglia, az USA és a Szovjetunió zászlója.

Edén és Hull megérkezésük után eléptek a kivonult díszszázad előtt, majd az amerikai külügyminiszter mondott elsőnek rövid beszédet.

— Különös elégtételt számomra — mondotta Hull — hogy Moszkvába jöhettem, annak az országnak a fővárosába, amely kö-

zös ügyben szövetségelt velünk. Ez az utazásom egyben lehetőséget nyújt arra, hogy Molotov szovjet külügyi népbiztos legutó-

Moszkva magatartása a londoni svéd lap tudósítók megvilágításában

Stockholm. (DNB). Még mindig élénk a hullámverés a moszkvai Pravda cikke körül, amely tudvalevőleg a moszkvai háromhatalmi értekezlettel foglalkozik. A cikknek teljes hatása jelenkezett az angol és amerikai sajtóban. Az angolszász lapokból az tűnik ki, hogy London és Washington Moszkvának az értekezlet napirendjére vonatkozó követeléseivel szemben engedékenységet mutatott és most már elismerte mind az angol, mind az amerikai közvélemény, hogy az értekezlet napirendjén első helyen állnak a katonai természetű kérdések, nem pedig a politikaiak.

bi amerikai látogatását viszonzom. Nagy örömmel tekintek Edén külügyminiszterrel és Molotov népbiztossal küszöbön álló megbeszéléseink elé.

Ezután Edén angol külügyminiszter ezeket mondotta:

— Örülök, hogy újból meglátogathatom Moszkvát és viszonzhatom Molotov külügyi népbiztos Angliában tett látogatását. Örülök egyben, hogy megindulnak azok a tárgyalások, amelyeknek határozataitól olyan rendkívül sok függ.

Ezt a hangulatváltozást azzal indokolták meg, hogy a Szovjetszövetség nemcsak áldozatokban viseli a fősúlyt, hanem a szövetségesek egész hadviselésének legnagyobb terheit viseli a Német-országokkal való háborúban. Valamennyi újságcikkből most már az tűnik ki: Anglia és az Egyesült Államok azon a nézeten vannak, hogy ezután Moszkvára kell hagyni, hogy a Szovjetunió jövő határait megvonja, — állapítja meg a német távirati iroda stockholmi tudósítója.

Néhány hét előtt az angolszász országokban még azt hitték, hogy Moszk-

vának a földközi-tengeri bizottságban való részvétele megkönnyíti majd a helyzetet és Moszkva beleegyezik az összes európai kérdéseknek közös megvizsgálás alá vételére. Ez azt jelentette volna, hogy London és Washington a maguk részére viszont azt a jogot biztosíthaták volna, hogy Lengyelország ügyében ugyanacsak megkérdézzék őket. Ezt a feltételezést azonban az angol lapok október 18-iki számukban már nem tartják fenn. A Yorkshire Post című brit lap határozottan a szovjet álláspontot teszi magáévá és hangoztatja, hogy legfontosabb a győzelmet minél előbb megszerezni. Igaz az — írja a lap — hogy a Szovjet háborus erőfeszítéseit egészen mások, mint Anglia és Amerika háborus terhei. Amikor Moszkva ragaszkodik ahhoz, hogy a szovjet-orosz határok nem képezhetik vita tárgyát, nyilván azt bizonyítja, hogy a szovjet kormány például a balti államokat illetőleg semmiféle kivülről jövő beavatkozást nem hajlandó eltérni. Tévedés volna azt hinni, hogy a Szovjet feltételek ügyelne arra, hogy segítséget kapjon, ha ezt elfogadhatatlan feltételek mellett nyújtaná neki. Ilyen elfogadhatatlan feltételnek kell tekinteni minden olyan kísérletet, amely beavatkozást jelent azokba a területi kérdésekbe, ahol Szovjetország kizárólagos érdekkörét kívánja érvényesíteni.

A Stockholms Tidningen washingtoni tudósítója szintén foglalkozik ezzel a kényes kérdéssel és ugyanacsak utal Moszkvának arra a felfogására, hogy a szovjet határok kérdése orosz probléma és az a nagy áldozat, amit Oroszország halottakban és javak pusztulásában elszenvedett, megadja neki a jogot ahhoz, hogy ezt a problémát egyedül oldja meg. Ez a felfogás most egybeesik a szövetségesek felfogásával. Ha a szovjet kormány a moszkvai értekezleten nem kíván határkérdésekkel foglalkozni, akkor sem Hull, sem Eden ez ellen nem fognak kifogást emelni, — véli a svéd újság washingtoni tudósítója.

A Times véleménye

A Times azt írja, hogy az értekezlet folyamán a Szovjet kétségtelenül értésére fogja adni vendégének azt, hogy sürgős szükségessége mutatkozik egy nagyarányú offenzíva megindításának és a rendelkezésre álló valamennyi csapat további megerősítésének. Ha el is

fogadják azt, hogy a külügyminiszterek értekezletének határozatai inkább politikai, mint katonai természetűek lesznek, ez nem jelenti még azt, hogy a legfőbb célt, a győzelem órájának siettetését szem elől téveszthetik. Minél inkább közeledik az értekezlet időpontja, annál világosabban jut kifejezésre az, hogy Angliának nincsen szándékában a Szovjet politikai követeléseivel szembehelezkedni.

A Daily Herald megjegyzi: Adott körülmények között bebizonyosodik majd az értekezlet, hogy a vélemények eltérése nem is olyan nagy, amint azt az első nézetek kicserélésénél gondolták. A lap reméli, hogy teljes egyet-

„A főcél a háború meggyorsítása”

Stockholm. (Tp.) A Times című lap tegnap sugalmazott vezércikkben foglalkozott a moszkvai értekezlettel. A londoni politikai körökben élénk feltűnést keltett cikk többek között a következőket tartalmazza:

Most kezdődik a moszkvai háromhatalmi értekezlet, amely bizonyára a legfontosabb diplomáciai esemény e háború kitérő éve. Az értekezlet első céljának azt tekintik, hogy minden eszközzel gyorsítsák a háborút és tökéletesítsék a védelmet. Ha igaz is, hogy a külügyminiszterek tanácskozásai inkább politikai, mint stratégiai területen mozognak majd, a főcél mégis a háború meggyorsítása. A politikai hadvezetésnek ezt a kérdést semmi körülmények között nem szabad elhanyagolni. Ugyanolyan fontos politikai ügy az is, amelyet szintén behatóan meg kell tárgyalni hogy a három hatalom magatartását össze kell egyeztetni a széthúzó és részben versengő ellenhatásokkal szemben az olyan területeken, amelyek a háború folyamán a szövetségesek katonai igazgatása alá kerültek, vagy kerülhetnek. Olaszországban ezeket a legfőbb politikai természetű döntéseket a három hatalom közösen hozta meg és közösen hirdették ki. Más a helyzet Jugoszláviában. A három hatalom ott is megad a partizánoknak minden segítséget, de nincs egyforma álláspontjuk Mihajlović tábornokkal és csapataival szemben. A partizánok ügyét tehát egyenesen kell kezelni, meg kell tisztítani a légtérrel és egységessé kell tenni az ellenállást — írja a Times.

Lengyelország kérdésében is különböző ellenállási szervezetek érvényesülhetnek — folytatja az angol lap. — Ha a szovjet hadsereg esetleg lengyel területre ér, szöges

értés jön létre a nyugati katonai támasz időpontját illetően.

Törökország Moszkva balkáni terveinek tisztázását várja

Stockholm. (Transkontinent Press) Londoni Reuter-jelentés szerint a Daily Express közli isztanbuli tudósítójának cikkét, amely kiemeli Törökországnak a moszkvai értekezlet iránti érdeklődését. Törökország reméli, hogy az értekezleten a Szovjetunió végre nyilatkozik fog háború utáni délkelet-európai elgondolásairól. A Daily Express rámutat arra, hogy Törökországban teljes bizonytalanság uralkodik Moszkva igazi balkáni tervei tekintetében.

ellentétbe kerülhet a londoni kormány védelme alatt működő lengyel emigráns kormányservezettel. Elengedhetetlenül szükséges tehát, hogy megvalósuljon a legszorosabb együttműködés az ilyen szervek között. A londoni lengyel emigráns kormány kapcsolatait egybe kell hangolni a moszkvai kormánynak a lengyel kérdésben elfoglalt véleményével, — hangoztatja a Times.

SFORZA ERINTKEZÉSBE LÉPETT DE GAULLE TÁBOROKKAL IS

London. (Ep.) Sforza gróf, az Amerikából hazatérő volt olasz külügyminiszter jelenleg Algírban, a szövetségesek oitani vezető tényezőivel tárgyal. Az olasz emigráns-vezér röviddel megérkezése után megbeszélést folytatott Raynold Mac Millan angol államminiszterrel, aki a londoni kormány északafrikai képviselője, továbbá találkozott Roosevelt elnök északafrikai megbízottjával, Murphy-vel is. Tárgyalt továbbá a francia nemzeti felszabadítási bizottság külügyi képviselőjével és De Gaulle tábornokkal.

A SVÁJCI DEMOKRATA PÁRT A FEGYVERES SEMLEGESSÉG MELLETT

Bern. (Tp.) A svájci demokrata párt gyűlése alkalmából, amely Bernben folyt le, Pilez-Kolaz szövetségi tanácsos, nyilatkozott a politikai helyzetéről is.

— Nem érkezett még el annak a pillanata, — mondotta — hogy Svájc semlegességének biztosítása érdekében szükséges katonai erőfeszítéseket csökkent-
sék.

Jelentéseink a harcaterokról

Súlyos harcok Kremencsug és Dnyepropetrovszk között

Berlin. A német vezéri főhadiszállás jelenti:

A keleti harcra az Azovi-tengertől északra a szovjet csapatok támadásai az előző napok támadásainak hevesítésével szemben esőkentek. Ezek a támadások is a Szovjet véres veszteségei mellett meghusultak.

A Dnyeper középső folyásánál a Szovjet Dnyepropetrovszk és Kremencsug között néhány nap óta nagy erők összefogásával jelentékeny erőfeszítéseket tett, hogy a német elhárító arevonalt áttörje. Az egyik szakaszon betört szovjet erőkkel a súlyos harcok még folyamatban vannak.

Kievől északra erős szovjet támadásokat több napi kemény harcokban feltartóztattak. Ellentámadással páncélosok és páncélos gránátusok megtörték a szovjet csapatok szívós ellenállását, egy ellenséges harci csoportot pedig mögöttes összeköttetésétől elvágtak.

A középső arevonalszakaszon Csernigovtól északnyugatra, Gomeltől délre és Szmolenszktől északnyugatra a támadó szovjet csapatokat mindenütt véresen visszaverték. Velükje Lukitől délre a német csapatok szovjet-támadások elhárítása után ellentámadással vissza-

szerezték az előző napokban elvesztett területet.

A délolaszországi arevonalszakaszon csupán a középső Appeninek körzetében volt élénkebb helyi harci tevékenység. Campo Basso területén egy német támadás kivetítette az angol-északamerikai erőkkel egy szívósan védett helységről. Az angolszászok ellentámadásai eredménytelenek maradtak.

Angol légierők az elmúlt éjtzsaka északi és nyugati német terület fölé repültek. Egyes ellenséges repülőgépek néhány helysére bombákat dobtak, az angol bombavető gépek tömege azonban Hannover városára vetette magát. Ez a terrortámadás a város területén újlag jelentékeny károkat okozott. A lakosságnak veszteségei voltak. Német légvédelmi erők, még nem végleges jelentések szerint, 15 ellenséges bombázót lőttek le, 5 ellenséges repülőgépet pedig a megszállott nyugati vidék fölött semmisítették meg.

Az október 19-re virradó éjtzsaka német repülőgépek London területén támadtak meg egyes célpontokat.

A Euopress keleti harctéri helyzete

Berlin. (EP.) A keleti harctéren a szovjet csapatok az elmúlt hét végén nagy offenzívájuk sulypontját a Kremencsugtól délkeletre fekvő területre tették át, amint különben is szeretik támadási sulypontjukat gyakran változtatni. Ezúttal az volt a szándékuk, hogy a Kremencsug-hídfőnél való áttöréssel,

valamint délkelet felé körülbelül Nikopole irányában és még tovább Borisz-láv felé, a német állásokot a nagy Dnyeperek-nyököben sarkaikkal kiemeljék és ezzel folytatódatosan elérjék azt, amit a szovjet csapatok heteken át tartó frontális támadással a Zaporozsje-Melitol vonal ellen nem tudtak kieroszakolni, tudniillik a Krim elvágasát a keleti arevonalt többi részétől. Ennek a célnak megfelelően a szovjet erők harcbevetése gyalgosági, tüzérségi, páncélos és csatarepülő-kötélekben rendkívül nagy. Szombaton a Szovjet kísérlete bizonyos kezdeti sikerhez, a német arevo-

nal behatolásához vezetett, amelynek ki-szélésítése érdekében a szovjet csapatok erőfeszítéseiket még megkétszerezték. Ezekből és a közben megindított német ellenrendszabályokból súlyos elhárító harcok fejlődtek, amelyek ez idő szerin, még folyamatban vannak.

A Dnyeper-kanyar és az Azovi-tenger között is a szovjet csapatok a hét végén folytatták támadásaikat, amelyek különösen Melitopol ellen irányultak. Kemény küzdelemben ezeket a támadásokat visszautasították. Kievől délkeletre a szovjet nyomás valamelyest engedett, míg a városról északra az még tart. Az erélyes német ellenállás következtében a harcok itt is mindinkább álló harc jellegűé váltak. A Pripjet-torkolatnál a helyzet megállapodott. Csernigov és Gomel között, valamint Orsha-tól keletre a csata még a mozgó háború ismérveit mutatja. Támadás és ellentámadás egymásutánban váltakoznak. Említésre-méltó eredményt az ellenség itt nem tudott elérni. Nével körzetében a harci tevékenység ismét megélné, de nem haladja meg a helyi jellegű harcokat.

Egyébként a keleti arevonalt széles területein beállott az első őszi esős időjárás. Az orosz viszonyokhoz képest az esős időszak ezuttal későn jelentkezett, mert például 1941-ben az időjárás ilyenén megváltozása már két héttel előbb be-következett.

TORINO LAKOSSÁGÁNAK CSAK NEM A FELE HAJLÉKTALANNA VÁLT

Berlin. Ideiglenes megállapítás szerint Torino bombázásánál eddig összesen 94.000 lakás pusztult el, 270.000 lakosságból. A város lakosságának majdnem a fele hajléktalanná vált.

TÖRÖK LAP A HÁBORÚ TARTAMARÓL

Iz t a b u l. (Tp.) Az Áksám című lap a hadihelyzetet vizsgálva hangoztatja, hogy lassanként az esős időszakba értünk és valószínű, hogy a hadműveletekre alkalmasnak tekinthető még hátralévő öt-hat hét alatt nem következik be fontos változás Európában. A lap a jelenlegi helyzetből azt a következtetést vonja le, hogy a háború még hosszú és kegyetlen lesz.

A „SZÖNYEGBOMBÁZÁS” TAKTIKÁJA —

LAKONEGYEDEK TÁMADÁSÁBAN

Bréma. A nemzetközi sajtótudósító jelenti: A Bremer Zeitung most számolt be részletesen az Esens frieslandi kisváros ellen szeptember 27-én délelben végrehajtott amerikai bombatámadásról. — A támadás után 147 halottat számoltak össze, köztük 102 gyermeket. A háromszáz lakosú kisvárosban semmiféle katonai berendezés nincs és több kilométer körzetben sem található ilyen berendezés. A lap hangsúlyozza, hogy teljesen jó látási viszonyok mellett az amerikai bombavető kötélek a város központjára dobták egész bombaterüket az ugynevezett „szőnyegbombázás” taktikáját alkalmazva, hogy ott a legmaradt ház sértetlenül. Különösen súlyos hatása volt a bombázás rak két iskolaépületben, ahol éppen tanítást, midőn a riadó felhangzott. Ezekben az épületekben 80 iskolásgyermek és egy nő munkatábor huszonkét fiatal lánytagja vesztette életét.

Leguább

Ellenséges repülők Bulgária néhány városát bombázták

Szófia. (Rador.) A német távirati iroda jelenti, hogy hétfőn ellenséges repülőgépek szálltak el Bulgária felett. Néhány városra bombákat dobtak. Az ellenséges repülőgépek gépfegyvertűek alá vették az utakon haladókat. Skopje városának külső negyedeiben néhány ház elpusztult. A polgári lakosságnak veszteségei vannak halálos áldozatokban és számos sebesült is történt.

Zágráb. (Tp.) Szófia jelenti szerint az elmúlt éjtzsaka 22.30 óra és 0.30 óra között teljes elsötétítés volt a bolgár fővárosban. Ellenséges repülőgépek Szófia fölött nem jelenkeztek.

A görög emigránsok Badoglio ellen

Stockholm. (Rador.) A német távirati iroda jelenti: Az Evening Star kairói értesülése szerint a görög emigránsok vezetősége, tiltakozással Badoglio Olaszországnak közös hadviselő hatalomként történt elfismerése miatt lemondott. A görög emigránsok vezetője, Tsuderos nem fogadja el a lemondást és jelenleg a válság megoldásán fáradozik.

Elárusítónól,

aki a hentes-szakmában jártas, lefogadnak. Kornelly, fabr. de mezulurisi salam, Timisoara 1, Regele Mihai 1-körut 2.

Értékek és hibák

Nem csak az egyén, a faj s a nemzet eszelekvése is korlátok között mozog. S elismerjük is azt, hogy minden ember magával hordozza képességeinek, hajlamainak lerázhathatlan bilincseit s ha figyelembe vesszük is, hogy azok a bilincsek még két esetben sem egyeznek meg egymással, ma mégis közhelynek számít ez a megállapítás, hogy egy nemzetet, egy fajon belül az egyének eszelekvete a fajtára nézve jellemző sajátosságokat tüntet fel.

Emberi gyarlóság és kicsinyesség hozza magával, hogy amikor nemzetekről mondunk ítéleket, ezekből a „jellemző” sajátosságokból indulunk ki. De vajon mit fog a kispogár, a munkás, a földmives sajátosságának venni? Sem ideje, sem pénze, kedve sincs ahhoz, hogy — teszem azt — átrágya magát a spanyol nemzet történelmére, vagy megnézze, hogy milyen néptörzsekből fejlődött ki a mai angol nemzet. Hogy a száraz történelmi adatokhoz kívül az élővi hatások is figyelembe vegye, felmérje a történelem nagy népalakító erőinek játékát, ahhoz egészen rendkívül érdeklődés kell, hosszú évek kitartó munkája. Az eredmény így aztán az lesz, amit az emberi kényelem és a művésztörténelmünk diktál: az egyszerűség.

S itt aztán elérkezettünk a bajaink forrásához. A legtöbb emberben nincs elég bírálat-készség önmagával szemben. A magunk s a fajunk értékéről homályos elképzelés él bennünk, mint minden nemzet fiában. Valahogy úgy érezzük, hogy ha vannak is hibáink, azok a mi kis belső ügyeink, olyanok, mint a házastársak kis veszekedései, tisztára „házi” kérdések, amiket kifelé, az ismerősök s még a jóbarátok felé is titkolni kell, mert így kívánja azt a házastársi közhely. Ezeket a belső és kicsinynek vélt hibákat kikapcsoljuk az összehasonlításból s még a lelkismeretünk is nyugodt, amikor ítélünk elevenek és holtak felett.

Ezen a jellegzetesen deris felfogáson kívül aztán sokan nem is akarnak tudni a hibáinkról, a hibáinkról. Messzire jött, fűniedt szelek kábulata ragadja el őket, mások talán a lelkük rosszul hegedt sebei kinyitják az eredmény mindkét esetben lesújtó. Irigység, gyanakvás és féltékenység bugyjan fel a zombékból, amit úgy szeretnénk puha, fekete termőföldnek hinni. A köz érdekeket behelyettesítjük a magunkéval s a közéleti tevékenységet örösi epónak látjuk, melyen szorgalmasan rághat az egér s úgy szép az, ha néha belomharhat a szomszédjába is. Vannak aztán megmondókatlanok is. Részlet ugyan nem bírálják a munkából, egyszerűen csak bírálnak, kigúgásolnak. Semmi sem jó nekik. Szalmaszálakban gondolkoznak az ilyen ember, porszemeket moricskél s ujjong, ha meglévő szerveinket megmondókatlan szavaival megtéphetjük. Sem az idők, sem a körülmények nem érdeklik őt. Saját magától elélt s ítéletét megfellebbezhetetlennek tekinti.

Hogy tudjunk segíteni ezeken a hibákon? Bólgassunk csendben, mondván, hogy „mi” már ilyenek vagyunk? Hogy ez „már” lényeges sajátosságunk? Bölcselkedjünk, hogy a tagadás szelleme viszi előre az életet, az adja meg a létketését? Vegy talán nézzünk körül egy kicsit, lássuk meg értékeinket s elsősorban azokat próbáljuk lelkünkbe befogadni.

Tévedés azt hinni, hogy hajlamainkkal ellentétes egy ilyen szemlélet. Nézzünk a népre, amely nemzedékek meggyújtott és átörökölt vagyonából le tudja szűrni azt az erőt, azt a lelki emelkedettséget, amely az értékek megbecsüléséhez s a vele összefüggő felelősséghez kell. Nem száraz és „drill”-szerű könyvszerre gondolunk, hanem belülről fakadó és előrelátó önfegyelmet, amelynek áldása nem csak a hibák legyomlásában jelentkezik, hanem új erőforrásban is: abban a vigasztaló rábredésben, hogy való, pozitív értékeink jobbák, számunkra hasznosabbak a közéletünkben károsan jelentkező állítólagos „jellegzetességek” ápolásánál.

Berezei János

Templomot teremtett a színös akarat kisemberek munkája segítségével

Hogyan épült fel a devai-dévai csángótelep temploma? — A ferences renaház a katolikus élet óchelyén

— A Déli Hirlap kiküldött munkatársától —

Deva - Déva. A rendház ódon, ós falai között nagy tisztelettel nézem és hallgatom a barátokat. Ők valóban a szö legigazibb értelmében barátai a népnek. Mindenütt ott állnak vele és közötte. És minél nehezebb az idők járása, annál jobban kidomborodik működésük áldásossága.

Erdemeiket feljegyezte már a törtémelem. Tudjuk például a Bánság multjából, hogy amikor a súlyos évszázad, a török hódoltság nehezédett reánk: csak az ő törtetlen, ferences lelkiük volt képes

a reájuk bízott lelkek

üdvét keresik a barátok, — jómaguk pedig beérik a saruval és a kámszával.

— Őt rendtagunk működik itt és van két fráterünk is — mondja Bernárdin atya, házfőnök. — Mindannyian örömmel vesszük ki részünket a munkából. Itt vezetjük a parókiát és ellátjuk a „telepet”. Szembe velünk a katolikus iskola épülete, de mivel most más célt szolgál, a rendházban adottunk hajlékot az iskolának, amelyet a hívek áldozatkészsége tart fenn: az egyházközség, az egyházi adókból. És a rend is meghozza a maga

ádvinné hívek sergét az irdatlan renetegen, zombékos ingoványon, vagy megvinni a magukra hagyatott híveknek a hit erejét, malasztját. És ha tartalékok le is tépték róluk a darócruhát, hogy lótarakonak használják, s ha talponverést s egyéb kínzásokat kellett is elszenvedniök, kitartottak hitük és hívek mellett. Régen volt... De a ferences szellem csak úgy járja határozott utját azóta is. Minden szavukból érzem: Isten dicsőségét s

áldozatát a helyiség szolgáltatásával. Kilencven tanuló van. További tizenkét tanuló, a fennálló rendelkezések figyelembe vételével, már nem vehettünk fel s ezeknek máshová kell iskolába járniök. Az első három együttes osztály tanítónője Bereczky Ilonka, az együttes felső osztályokat Gáll Márton igazgató vezeti. Mi, rendtagok, összesen tizenkét iskolában látjuk el a hitoktatást. Van itt ugyanis állami fiúliceum, meg leányliceum, tanítóképző, továbbá állami fiú- és leánytanoncisko-

la. A középiskolák hittanára P. Gáboosi Gyula. És szolgálatot végzünk a „telepen”, a Csángótelepen, mely igen jelentős ha négy-öt száz lélekkel megörögyakozott is. Az ugynevezett ötelep ötvészendővel ezélett keletkezett, az újtelep pedig harminc évvel ezélett. Egy-két kivétellel tisztára katolikus a népe. Szegény nép, annál inkább kell tehát gondoznunk. Rendszeresen P. Sza bó Döm-jén látogatja.

— Egyébként — tette hozzá a házfőnök — ferencendiek

1700 óta működnek

Deva-Dévan. Rendszeres anyakönyveink és házianaplóink 1714-től kezdve vannak meg. Sok a feljegyzés egyesekre, családkokra s a város multjára nézve is. A rendház legújabb történetéből említésre néltő az 1932. évi árvíz. Itt folyik el a kertünkben a sebesvízi Cserna-patak. Humedoara-Vajdahunyad felől jön. Kis malomárok, mindössze vagy három méter széles. 1932-ben azonban feledzasszította a Maros. Visszafelé özönlött a vize és elöntötte az egész környéket.

Kis lakóházak két-két szobácskával csúrral udvarral — ez a telep a csángótelep, amelyről annyi gondoskodással és szeretettel szólnak a devai-dévai ferences szerzetesek. Idővel közbe-közbe újabb, modernebb lakóház is hekelődött a sorokba. Földmives és fuvaros volt eredetileg a telep népe, most van közte iparos is meg napszimos — harminc százeleken. És hatszáz tanköteles gyermek van odakinn a telepen. A gyermekek között — mint a páterek mondják — igen sok az igazi östehetség.

Ez a templom tartja együtt a népet

és éppen a legalkalmasabb időben épült. Ha akkor el nem készült, ma nincs templom.

Megtudjuk, hogy építéséhez 1937-ben fogott P. Varga Ireneusz akkori házfőnök, jelenleg radnai-máriaradnai plébános. A ferences szellem ihletettségei látott a munkához. Leküzdötte az első akadályokat s már hozta is a timisoarai-temesvári Alapítványi Pézstártól az első kölcsönt. Külön telglaverőt állított s ennek telepén harminc embert foglalkoztatott. A szokotnál nagyobb alaku téglát égettek, hogy annál szilárdabb legyen a mü. Vasbetont is használtak, szilárdan megalapozták az épületet, hiszen csak a fundamentumba vagy félmillió lejt építettek be — akkoriban! Adozott rá a püspök, áldozott sokat a rend. Ireneusz atya pedig mindent megmozgatott. Az akkori egyesületi élet is e cél szolgálatában állt, templomépítési rendezvények követték egymást, sőt a házfőnök megbízásából még könyv is készült. Talán a munka megszervezésével lendített legtöbbet a dolgon a lelkes házfőnök. Határozatot fogadtatott el és íratott alá a telepbeli lakossággal a természetben teljesítendő fuvarozásra, közmunkára. És ki-ki vállalta is aztán, becsülettel, amit aláírt. Ennek a „köz munkának” nagy eredménye volt: a maga munkája-verejtéke csodálatosan

egybeültözte az embert a templommal

amely kétszerte nagyobb, mint maga a anyaegyház, a devai-dévai ferenciek temploma. Befogadóképessége ezer főnyi s három millióba került — akkor. Ugy mondják, egy-egy telepes egymaga husz-huszonkétezer lej értékű köz munkát teljesített.

Csak a lelkes ferences-házfőnök alkotó-munkáját és fáradozásait nem számítottát senki — pénzértékre. Ömaga a legkevesébbé... Az ő nagy munkáját bizonynyal a mennyei anyakönyvben tartják számon, igazi valutája szerint.

Schiff Béla

Megkezdődött a három év előtti bucuresti földrengés alkalmával összeomlott Carlton-palota vétkeinek bünpere

Bucuresti. 1940. november 10-én hajnali 3 óra és 39 perckor Bucuresti házrengetege alatt megmozdult a föld. Igen sok épület összeomlott, még több pedig megrongálódott. Azon a helyen, ahol néhány óra előtt még a Carlton nevü hatalmas blokkház állott, romhalma volt csak. A tizenegy emeletes Carlton, amely a főváros harmadik legmagasabb épülete volt, pillanatok alatt úgy omlott össze, akár a kártyavár. A ház összeomlása 120 ember halálát okozta és igen sokan voltak, akik kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedtek.

TAKAREKOSKODNI AKARTAK AZ ÉPÍTÉSI ANYAGGAL

A szerencsétlenség után nyomban megállapították, hogy a Carlton összeomlása könnyelmű építkezés okozta. Más fővárosi felhőkarcok kibírták a földrengést, a Carlton azonban szerkezetéről fogva és azért is mert a felhasznált építési anyagnál bünösen takarékoskodtak, csakhogy az építési költség kevesebb legyen, nem tudott a lökéseknek ellentállani.

Azonnal megindult a vizsgálat. A vizsgálóbíró kihallgatta a Carlton építészét és a tervek elkészítőjét. A vizsgálat három esztendőn keresztül húzódtott és végre annyira tisztázódott, hogy az ügyészség vádat emelt Schindl Lipót,

Schindl Károly és Schissler Ferenc építészekt ellen.

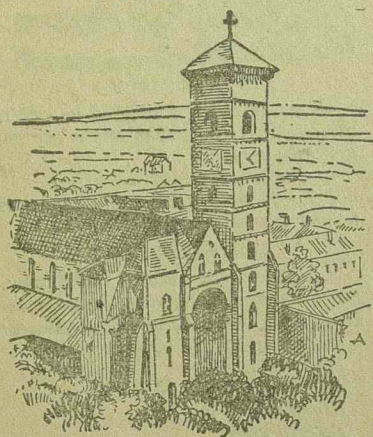
HIVATALOS JOVÁHAGYÁS NELKÜL MEGVALOZTATTAK A TERVEKET

A per tárgyalását a bucuresti törvényesök ötödik tanácsa szombatra tüzte ki. A közönség nagy érdeklődéssel mutatta az a körülmény, hogy a teremnek a halgatóság befogadására szolgáló részét zsufolásig töltötték meg. Igen sokan voltak ott az áldozatok hozzátartozói közül is.

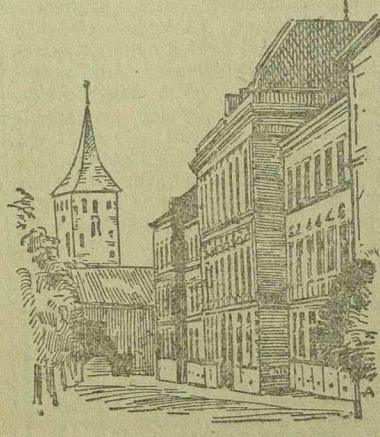
A tárgyalást tanúk kihallgatásával kezdték. Alexandrescu Oscar Bucuresti városának volt vezértitkára vallomásaiban elmondotta, hogy a Carlton építési engedélyének kiadása ugyanolyan alakiságok között ment végbe, mint más épületek. Scharaga Zsigmond, a Carlton mozi igazgatója azt vallotta, hogy az épület tervén utólag sokat változtattak. Így eredetileg a mozi terme sem volt benne és csak később iktatták bele. A terv megváltoztatását csak később jelentették be a polgármesteri hivatalban.

A nagyszámu beidézett tanu közül csupán hét jelentkezett. A törvényesök intézkedett, hogy a hiányzó tanukat felkutassák és új idézést kapjanak. A tárgyalást azután novemberre halasztották el egyelőre még meg nem állapított napra.

A Déli Hirlap képekönnyve

Az albaiuliai-gyulafehervári római katolikus székesegyház

Az aidi-nagyenyedi vártemplom. Előtérben a Bethlen-kollégium

Humoros őszi divatlevél

A nap még bőven szórja aranyugrókat, de a folyóparton és a közterekben a fák alatt már sárgult levelek zörögnek. Bezárták a nyáron olyan nagy formátumú lebonyolított partifürdőt is és kihaltak az utóbbi napokban még nyitva volt nyári szórakozóhelyiségek. Egyre kevesebben sétálnak már a Maros-parton is, főleg egy-egy szerelmespár.

A közmívelődési palota közelében sütkérezünk a déli napsütésben, az egyik árva padon. Figyeljük a gyereken közlekedő járókelőket és papírra vejük megfigyeléseinket, — ami az őszi divatot illeti...

Az idei őszi férfidivatot általában a szokásos színek és a kihangsúlyozottabb formák jellemzik. A zakó alapszíne ugyanaz, mint a tavalyi volt, csak egy kissé elmosódottabb, egy árnyalattal határozatlanabb. Ugyanaz lesz a vég alapon is. Fjordítva. A szivarsebet ősszel már sokan hordják a jobb oldalon. A színek tehát leegyszerűsödnek, annál élénkibbek lesznek viszont a formák. A legszembetűnőbb a könyök- és a térd domborítása. Igen sokan fognak hűvöskamrákat hordani megkövesedett rücsökkel, domborzati térdvonallal és mérsékelten ugró szárnyakkal. Kedvelik az urak a zakó hátán a tükröfényt, ugyanaz népszerű lesz a nadrágon is. Elterjed a nadrágra alkalmazott női kézimunka, mint stoppolás, azaz mütömés, betét, földzés. A vonalvezetés az idén is a keszűsítést hangsúlyozza, különösen a keszűsítés a nadrágon. Nyakkendőben kedvelt lesz a pettyes, anyuka karimkötényéből, hárszilag. Ami a zoknivezetést illeti, az idén a mintás darabok lépnek előtérbe. A minta hátul kissé kilátszik, többnyire stoppolt minta, szintén női kézimunka. A cipő talpán rés viselendő, amelyen keresztül az egészség legfontosabb elemét, napfényt, levegőt és vizet szabadon közlekedtetik.

(B)

Satumica-Dezsőháza katolikus templomának felújítása. (Saj. tud.) Amikor 55 évvel ezelőtt szentviszkói Deszö Ádám jóvoltából Satumica-Dezsőháza új iskolapületet kapott, a régi iskolát templommal alakították át és tornyot is építettek hozzá. A templomba azóta is a szomszédos Siliandia-Selénd mindenkor plébánosa jár misézni. Ötvenöt év alatt a templom semmit nem változott, a falkák csupaszok, komorak, az oltárok barokk voltak, akár csak a padok, amelyek valaha az iskolában állottak. Most végre megtörtént a templom felújítása. Herling István siriai-világosi festőművész kilenc falfestménnyel ékesítette, az oltárokra padoknak és minden berendezési tárgynak is világosabb, deresebb színt adott. A templom felújítása körüli sokat fáradoztak Duray M., özvegy Meiszner Gy.-né, Kiss M.-né, Zsámbok M.-né, Bosánszky J.-né és leánya, Péter Gy.-né, Csik Ferenc és Csik Ilona. A felújított templom felszentelését Bartos Gustáv siliandia-seléndi plébános végezte, akit megérkezésekor a hívek nevében Csik Ilona üdvözölt. A felszentelés nagymisére keretében történt. Bartos Gustáv plébános szentbeszédében köszönetet mondott Herling István festőnek és mindazoknak, akik a templom felújításában közreműködtek.

Cukorkiosztás Deva-Deván. (Saj. tud.) A lakosság között megkezdtek az októberi cukoradag kiosztását. Minden személy a 3. számú cukorjegyre egy kilógramm cukrot kap. A Santohalm Szántóhalom és Colonia Ciangailor-Csángótelep külterkei lakosai személyenként 500 és a szidők 200 gramm cukrot kapnak. A cukorosztást október 31-én fejezik be.

Rendőrökre került az aradi rendőrszít tolvaja. (Saj. tud.) Néhány nappal ezelőtt betörő járt Vulcan Daniel aradi rendőrszít Mocioni-utcában lévő lakásában, ahonnan mintegy 600.000 lej értékű holmit vitt magával. A rendőrség körözövele alapján Lipova-Lippán fogták el a lakásfosztogatót, aki Gavra Alexandru aradi műszerész azonos. Aradra szállították, majd a peresítést hallgathatja.

Ok. 21, csütörtök
R. kat.: Orsolya
Protest.: Orsolya
Ortodox: Hilár

Apkelte: 6 6 26 p.
Apny.: 17 6 3 p.
Apohossz: 10 6 44 p
Hold u. n.: 2 6 42 p

A Déli Hirlap megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. Timișoara-i-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: L. Piata Bratianu 3. Távfeszélő: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 28-10.

Előfizetési ár a lap házhoz való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes száma ára 5 lej. Aradon előfizetések, hirdetések és felszólalások Reclama hirdető-irodában, Metianu-utca 6. Távfeszélő: 17-11.

A légvédelmi intézkedések végrehajtásának felülvizsgálása Sibiu-Nagyszébenben. (Saj. tud.) A városi légvédelmi hivatal ismételten felhívja a háztulajdonosokat, hogy a légvédelemmel kapcsolatosan elrendelt intézkedéseket hajtsák végre. Legközelebb ellenőrök járnak házról-házra és megvizsgálják, hogy az elsőtétítés megfelelő-e, a padlásokról a gyúlékony anyagok eltakarítása megtörtént-e, a házban van-e óvhely, vagy légvédelmi árka és hogy a tüzoltásra szükséges eszközök és anyagok rendelkezésre állanak-e. Mindazok ellen, akik ezen intézkedéseknek nem tettek eleget, eljárás indul.

Bört rejtgetett. A börtörközpont ellenőrző közegei Dragos Josif freidorfulnoui-ujszabadfalui timárnál 468 darab nem jelentett bört találtak. A börtököt elkerülték és a timár ellen eljárást indítottak.

A bolgár király első elemista. (Szófia.) II. Simeon bolgár király, aki most töltötte be 7. életévét, csütörtökön kezdte meg a tanulást az egyik elemi iskola első osztályában. Mielőtt a király az előadásra indult, az udvari kápolnában istentisztelet volt, amelyen a király 11 éves nővére, Mária Lujza, aki már gimnáziumba jár, szintén résztvett.

Tíz évi kényszermunkára ítélték az aradi kereskedelmi kamara főtákarát. (Saj. tud.) Aradon nagy feltűnést keltett az az érdekes hír, hogy néhány nappal ezelőtt letartóztatták és bíróság elé állították Muica Ioan dr. kereskedelmi és iparkamara főtákarát, mert százezer lejért megemeltett egy hivatalos jegyzőkönyvet. A nem minden napi ügy előzményei a következők: A főtákarát júniusban Beius-Belényesre utazott és ott ellenőrzést tartott különböző vállalatoknál. Megjelent Schläsinger Dezső ügyvéd-kereskedő irodájában is és megállapította, hogy a vonatkozó törvények ellenére Schläsinger továbbra is foglalkozik az üzlettel, bár ezt zsidó kétére nem lenne szabad cselekednie. Erről aztán hivatalos jegyzőkönyvet is készített. Később a kereskedő értesítést kapott Aradról, hogy a súlyos kihágás ügye bizonyos összeggel elintézhető; a jegyzőkönyv, amely iktatva volt ugyan, a kamarai főtákarát asztalában várta Schläsinger, aki négy nappal ezelőtt utazási engedélyt kapott és Aradra érkezve felkereste Muica dr.-t. Százezer lejben állapodtak meg és a kereskedő azonnal le is fizette ezt az összeget, a főtákarát pedig elszáktotta a kihágást megállapító jegyzőkönyvet és helyette másikat készített, amely szerint az üzletben tartott ellenőrzés mindent rendben talált. Amikor a kereskedő kilépett az irodahelyiségből, két törvényszéki ügyész nyitott be a főtákarához és a Schläsinger által megjelölt sorszámozott viselő bankjegyeket megtalálták és hivatalosan megállapították, hogy Muica dr.-t százezer lejjel megvesztegeték. Az aradi büntetőtábla két napig tárgyalta az ügyet és tíz évi kényszermunkára ítélte a vádlottat. Hír szerint a kamaránál most felülvizsgálják az utóbbi időben eszközölt cég-bejegyzéseket és a munkaszolgálat alól felmentett zsidók helyzeletét.

Keresünk három nyelvet beszélő kereskedelmi ügyvezetőt megszabott fizetéssel és jutalékkal. Tökéval rendelkező (társulás céljából) előnyben. Ajánlatok „VELO” kozmetikai gyárhoz, Ilimsoara, Dorobanților-u. 1. címre küldendők.

Romain Rolland meghalt. Párisi jelentés szerint Romain Rolland, a világhíru francia író 77 éves korában meghalt. Sokáig élt fiatal korában Rómában, ahol zenével és művelődéstörténettel foglalkozott, majd Párisban a zenetörténet egyetemi tanára lett, 1915-ben irodalmi munkásságáért a Nobel-díjat kapta, amelyet teljes egészében emberbaráti célokra fordított. Leghíresebb regénye a 10 kötetes Jean Christophe, amelyet minden művelt nyelvre lefordítottak. Regényeken kívül drámákat is írt. Számos írói fedezett fel. Így a román Panait Istratie is neki köszönheti felfedezését.

Étolajkimérés Aradon. (Saj. tud.) Az aradi városi élelmezési hivatal közli a közintézményekkel, étkezdékkel, iskolai intézményekkel stb. hogy szeptemberi étolaj adagjukat átvehetik. Felszólítja az ellátásügyi hivatal azokat a kereskedőket is, akik az 1. és 2. számú étolaj-szelvény alapján még nem mérték ki fogyasztóknak az étolajat, hogy a szükséges mennyiséget három napon belül vegyék át és mérték ki vásárlóknak.

Cipő- és talpatalványok kiadása Aradon. (Saj. tud.) A városi ellátásügyi hivatal közleményt adott ki, amelyben a cipő- és talpatalványok kiadásának rendjét ismerteti. Az erre vonatkozó kérvényeket a városháza 61. számú szobájában kell benyújtani, a szükséges nyomtatványt az 1. számú hivatali helyiségben szerezhető be, ára 20 lej és 20 lej bélyeg ragasztandó rá. A kérvény benyújtásakor fel kell mutatni az 1943-ra láttamoztatott személyazonossági igazolványt. A köztisztviselők és nyugdíjasok, akik tagjai a köztisztviselők és nyugdíjasok ellátási szövetkezetének, a várostól nem kérhetnek sem maguk, sem családtagjaik számára cipő- és talpatalványt. Cipővásárlási vagy javítási utalványt csak azok kapnak, akiknek egyetlen pár cipőjük van és az javításra szorul. A névre kiállított utalvány más személynek át nem adható és 60 nap múlva érvényét veszíti. A kérvény beadásakor közlik az iktatószámot, amelyet a kérvényezőnek le kell jegyeznie, mert őt nap múlva ezeket a számokat függesztik ki a városháza földszinti folyosóján lévő hirdetőtáblán, külön a jövőhagyott és az elutasított kérvények iktatási számát. Kérvényt csakis délelőtt 10-12 óra között lehet beadni, az utalványt pedig 12 és fél 2 óra között lehet átvenni, kérvény-nyomtatvány bármikor vásárolható.

A GONDOS ATYA
— Az Istenért, szomszéd ur, miért veri olyan rettentően azt a szerencsétlen gyereket?
— Tudja, szomszéd ur, a fiam holnap kapja meg a bizonyítványát és nekem ma este el kell utaznom.

EMLEKEZTETŐ
A tanár urék utazni készülnek. Beria asszony a férje iróasztalán ódulat talál, a következő följegyzéssel: Magammal vinni az utra: Fogkefét, Papucsot, Könyveket, Kéziratpapírt, Töltőt, Nat, Berját.

Bohus Elma halálához. (Saj. tud.) A siriai-világosi történelmi nevezetességű Bohus-kastély udvarából nagyszámú gyászközönség jelenlétében temették Bohus Elma bárónőt, Görgey Artur tábornok unokáját, akinek haláláról a Déli Hirlap egyik előző számában már megemlékezett. Az idei tavaszban hülés következtében súlyosan megbetegedett és bár javulás állott be, szervezete annyira meggyengült, hogy a betegség következményeit nem tudta legyőzni és csendben örökletre szentelődött. Jó szívének áldásait mind közvetlen, mind pedig tággabb környezetére érezte. Ezt a szívjóságot talán nagyanyjától, Szőgyény Antóniától, a negyvennyolcas idők jótékony nagyszonyától örökölte. Sohase nézte, ki milyen nemzetiségű és vallású, egyformán érezte mindenkiel szíve s lelke gazdságát. Igazi magyar asszony volt, aki fáját irázni szerette. Halálát négy gyermeke siratja: Solymosy Iriz bárónő (Budapest), Pallavicini ögrófnő (Torma), Solymosy Tibor báró (Mocrea-Apatlek) és Solymosy Árpád báró. Ötödik gyermeke, Solymosy Gábor báró 1914. augusztus 6-án az elsők között halt hősi halált az orosz harctérben.

Elhalasztott hangverseny. Jean Prosteanu hegedűművész megbetegedett és ezért a timișoara-i-temesvári kulturpalotában október 23-ára hirdetett hangversenyt november 3-ra halasztotta. Az előre megváltott jegyek érvényesek.

Zónaengedélyek kiadása Timișoara-Temesvárott. A katonai hatóságok újabb a következőknek adta meg az engedélyt a katonai zónában való lakhatásra: Klug Anna, Grossmann Erzsébet, Richter Ilona, Lipták Gyula, Cuhala Margit. Az illetők jelentkezzenek a népesedési hivatal által kiállított személyazonossági igazolványokkal a helyőrség parancsnokságánál.

Fehér liszt kiadása Sibiu-Nagyszébenben. (Saj. tud.) A városi közellátási hivatal közli, hogy a lakosság részére a fehér liszt kiadása megkezdődött. Mindenki az 1. számú lisztjegyre 10 kiló gramm fehér lisztet vásárolhat. A lisztet a Phoenix-liszteraktaban adják ki.

Szenet loptak a vasutól. (Arad.) Fijimon Ecatarina és Birta Julianna aradi lakosokat az aradi törvényszék egyenkint három hónapi fogháza ítélt, mert az állomásról szenet loptak. Mindkét tolvajt letartóztatták, hogy leüljék büntetésüket.

Orvosi hír. Simon Gyula dr. nőorvos keszerelt és újból rendel. Timișoara L. Vasile Alexandri-utca 4. szám.

Halalozás. Dr. Singer József Dezső börtöngyász október 18-án Aradon elhunyt. Temetése október 20-án, szerdán délután 3 órakor megy végbe a régi temetőben.

Ügyeletés gyógyszerárak. Október 20. szerda: Arad: Danciu (a nagy kórházzal szemben), Strelcovszky (Avram Iancu-tér és Banatului-ut sarok). Timișoara-Temesvár: Belváros: dr. Lupea (10 Mai-utca 5), Gyárvaros: Maszalts József (Badea Cartan-tér 8), Erzsébetvaros: dr. Cristea Margareta (Lahovary-tér 1), Józsefvaros: Csallag (Dragalina-tér 9), Mehala: Corvin (Closca-utca 18). — Fratelia-Ujrisoda: Panajoth. — Feidorf-Szabadfalva: Bonomi. Október 21, csütörtök: Sibiu-Nagyszében: Müller E. (távbeszélő 456).

Mozik műsora. Október 20. szerda: Arad: Aro: „Fra Diavolo” (Enzo Fiermonte, Laura Nucci), Corso: „Egy mosoly története” (Mariane Hoppe, Ferdinand Marian, Paul Dahlke) Forum: „A vetélytársak” (Rossano Brazzi, Elli Parvo, Carlo Ninchi), Urania: „Vörös bilincsek” (Maria Cebotari, George Timica, Silvia Dumitrescu, Carlo Ninchi). — Timișoara-Temesvár: Apollo: „Tengeri kísértet” (Andrea Checchi, Vera Bergmann), Capitoi: „Az asszonyok nem angyalok” (Marte Harrell, Axel von Ambesser, Margot Helseher). Corso: Gorgona (Mariella Lotti, Rosseno Barz), Thalia: „Fra Diavolo” (Enzo Fiermonte, Laura Nucci).

Hentes-segédkelet
Telfogadunk. KORNELLY I. szőlő- és konzervgyár. Sănicolaul-Mare, Banat. Jelentkezni lehet a timișoara-i fióküzletben is. I. Regele Mihai I. körút 2.

Apróhirdetések

MEGBIZHATÓ komoly mindenest keresek azonnalra, Timișoara IV., Brătianu-utca 24, ajtó 6. (7000)

KIS, üres száraz szobát keresek, mely néhány finom butor és néhány láda ruhánemű biztonságos elraktározására alkalmas. Bérét 1/2—1 évre előre fizetem. Címeket Reclamához, Arad, Eminescu-u. 4. (3145)

CSIZMA, 41-es, férfi, ruha és cipők eladó. Arad, Barbatiei și Credința-utca 2, a (3146)

DÜGVES megbízható asszony egynapos bejáró helyet keres. Arad, Oituz-utca 152. (3147)

FESTETT diófa-haló olcsón eladó. Arad, Oituz-utca 152. (3145)

ANGOL-magyar, magyar-angol szótárt vennék. Címeket Reclamához, Arad, Eminescu-u. 4. (3149)

JÓRAVALÓ fiú szabóinasnak azonnal alkalmazok. Hangos szabó, Arad, Nicu Filipescu-utca 14. (3150)

TISZTELETTEL értesitem a közönséget, hogy a Bocsa I.-féle fetelepat mai napon átvettem s tovább vezetem ugyancsak a Saguna-ut 152. szám alatt. Tisztelettel M. Mladin, Arad. (3151)

KORSZERŰ új francia, diófa-nálószoza eladó. Arad, Theodor Serb-u. 31. (3152)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát keresek központban. Arad, Iliasa-falatozó Goldis-utca 1. (3153)

VEANNÉK esiszolt lakk, színes, kombinált szobát sürgősen. Ajánlatokat Reclamához, Arad, Eminescu-utca 4. (3154)

A PANCOTAI esztgár eladó. Érdeklődni: Marustern malomtulajdonos, Covasint. (3155)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szobát keresek. Címeket Reclamához, Arad, Eminescu-u. 4. (3156)

MINDENEST, jól főzőt, komoly személyt keresek. Cim: Timișoara I., Eugen de Savoya-u. 7, II. em. 18. (3310)

2-3 SZOBAS lakást keresek sürgősen. (Nem éppen a központban). Eucescu, tükör, Timișoara, Politehnica. (3312)

ELVESZETT vasárnapi reggel a jászvárosi piacon egy kékításkás pénzszel, piros igazolvánnyal, kulcsokkal szemlével. Kérem azt a hölyget, akikt látok, hogy felvette, juttassa el az igazolványban feltüntetett címre, vagy sziveségéből átveszik a Minerva-gyógyszertárban, Timișoara I., 10 Mai-u. (3341)

KISERŐT keresek, 16—17 éves fiút, vagy 17—20 éves leányt, aki lehetőleg a közelben lakik. Timișoara IV., Müller Guttenbrunn-sor 14., II. em. 16. (4386)

GYERMEKKOCSI, vajszerű, 2 részes redőnyvel, majdnem új olcsón eladó. Timișoara IV., Fröbl-u. 36, II. em. 28. (4385)

KETTŐSFEDELŰ, férfi részére való aranyóra, csónakos varrógép, dunyha, fehérnemű, káposztáshordó eladó. Timișoara II., Octavian Iosif-u. 34. (3323)

KORSZERŰ előszobafal, selyembrokat ágyterítő, dunyha, paplan, órák, képek, sztalteriték, lepedő, törülközők eladó. Timișoara IV., Budai Deleanu-u. 28., 2. ajtó. (3339)

JÓ helyen fekvő villában különbejárati, butorozott szoba kiadó. Ajánlatokat „Szolid” jellegére a timișoara-i kiadóba kérnek. (3325)

ELADÓ elsőrendű szalonban készült, tiszta gyapjú szövetből való, fekete télikabát, kosztüm, átmeneti, kék kabát, szövetruhák. Megtekinthetők 10—12 között, Timișoara I., Regele Ferdinand-körút 6., 13. ajtó. (3317)

BEJÁRÓNÓT keresnek. Timișoara III., Giurgiu-utca 5. (3318)

CORSO-MOZI Előadások 3, 5, 7, 9 óra TELEFON 38-95

SEM BENELLI VILAGHIRU MONUMENTALIS MŰREMEKE

Ma először **GORGONA**

MARIELLA LOTI és **ROSSANO BRAZZI** a főszerepekben

PONYVA, 4x5 méter eladó. Kalamár-féle cukrászda, Timișoara, Gyárvaros. katolikus templom sarkán. (8340)

CSIKÓBUNDA, fekete, kifogástalan, eladó. Timișoara IV., Ion Ghica-utca 4., II. em., jobbra. (8337)

ELADÓ gyermekkabát, barna és szürke, 5—6 éves gyermekekre, 35-, 36-os fekete, magassarku, új cipő és járka (Gehschule). Megtekinthetők 9—12-ig, Timișoara I., Carmen Silva-körút 9., földszint. (8342)

BESSZARABIAI női bunda eladó. Timișoara IV., I. C. Brătianu-utca 45. szám, 8. ajtó. Megtekinthető 15—17 óra között. (8343)

SZEP, nagy szoba, üresen, vagy butorozva, konyha-használattal, kiadó. Timișoara IV., Banatul-utca 23. (8294)

TAKARÉKTŰZHELY olcsón eladó. Timișoara IV., Cameliei-u. 17. (8293)

ELADÓ Remington-írógép, asztallal, 1 munka-pad, kerti pad, valamint könnyű, rugós kézikocsi. Timișoara III., Odobescu-u. 57. (8292)

SINGER-féle hosszuhajós, női varrógép eladó. Megtekinthető 1—4-ig. Timișoara III., Radulescu-utca 7., 3. ajtó. (8291)

TISZTA gyapjú, sötétkék, leányka-kabát, szőrmével, 15 évesnek való, eladó. Timișoara, Carol-körút, 22., 13. ajtó. (8272)

URANIA-filmszínház Arad Távbeszélő 12-32

Ma rendkívüli díszbemutató. Pompás rendezésű román film.

María Cebotari, G. Iimica, Silvia Dimitrescu, Carlo Ninchi.

Vörös bilincsek (Odessza)

Egy család megrázó drámája a bolsevista megszállás alatt.

ELADÓ takaréktűzhely, kályha, valamint egy kerévet (ottoman). Mind jó állapotban vannak. Timișoara II., Loreanu-utca 28. (8344)

TELJESEN különbejárati, butorozott szoba, ágynemű nélkül, az Erzsébetvárosban, csendes helyen, azonnal kiadó. Timișoara III., Ulpia Traian-utca 23. (8345)

KÁRPITOS munkát, újat, valamint javításokat olcsón vállalkozok. Házhoz is megyek. Timișoara IV., Pop de Băsești-u. 7. szám, 6. ajtó. (8346)

SZABÁSZNÓ, elsőrendű munkaerő, mesterkönyve és nagy gyakorlata van, állást keres, Angol munkában külön szakudással bír. Ajánlatokat „Szabász-nó” jellegére a timișoara-i kiadóba kér. (8332)

HÁLÓSZOBA, divatos, nagyon szép, eladó. Timișoara IV., Ion Ghica-utca 4., II. em., jobbra. (8336)

KEMÉNYFA-szekrény, asztal, tükör, asztalka, ónémet falóra, 42-es ferficípő olcsón eladó. Timișoara IV., I. Văcărescu-utca 19. I. em. 14. (8327)

ARO-mozi, Arad Távbeszélő 24-45 Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor

Ma szerdán utoljára **FRA DIAVOLO**

Holnap csütörtökön **MARIO MATOLI** kiváló rendezésében

A fehérruhás hölgy mika

Uiszerü zenés vígjáték, az o'asz művészek legjobbjaival.

BALLONKABÁT elcseslődött e hó 9-én este, a timișoara-i templomban. Kérem, kabátomat sajátja ellenében cserélje vissza a templom irodájában. (8420)

ELVESZETT szombat, a Belvárosban, régi művi, aranyozott mellűti (bross) egy kóvel a közepében, két gyönggyel oldalt. Megtalálóját kérjük, juttassa el jutalomért a timișoara-i kiadóba. (8425)

MINDENEST, vagy bejárónót (félnapra is) megfelelő iratokkal bíró, két személyhez felfogadok. Timișoara III., Mihai Viteazul-körút 15., legfelső cselegő. (8334)

SÁRGA, kombinált szekrény, konyhába is alkalmas asztal, 4 székekkel, gyermek íróasztal, karosszékkel, eladó. Timișoara IV., Ion Ghica-utca 4., II. em. jobbra. (8335)

FORUM-MOZI, ARAD Távbeszélő 20-10 Előadások 3, 5, 7 és 9 óra

Ma. Nagyszabású történelmi film.

A vetélytársak

ROSANO BRAZZI, ELI PARVO, CARLO NICHI

1—2 SZOBAS, központj lakást keresek. Cim azonnalra. Timișoara IV., Brătianu utca 24. ajtó 6. (7000)

FEKETE kabát, csikos nadrággal, női átmeneti kabát közepertmetre való, eladó. Timișoara III., Encas-utca 43. (8281)

KALYHAELÖTETET, parázsvasat és lapátot, kis dobkályhát, csóvel, vennék. Timișoara, távbeszélő 47-42. (A reggeli órákban). (8221)

VARRÓLEANY állást keres. Ugyanott hadi szolgálat alól mentes fedrászsegéd is keres állást. Timișoara II., Gheorghe Asachi-utca 14. (8290)

1 TAKARÉKTŰZHELY, 3 tűzlap, 4 karikával, 138-166 cm. 3 sütő, egy 58x102 cm méretű keretben, 1 melegítő-rostély 1 fűtő ajtó, 1 hamu-ajtó. Az egész sárga prěstéglából építve. Timișoara I., Regina Maria-körút 8. Megtekinthetők a ház mesternél. (5359)

FÉRFI ÖLTÖNYÖK, télikabátok, női angora szövetruha és egy fiatal leány részére való átmeneti kabát kifogástalan állapotban eladó. Timișoara I. Bul. Reg. Maria 8. III. em. délután 2—5-ig. (8000)

MINDENES leányt, vagy szobaleányt azonnal felfogadnak. Timișoara I., Diaconovici Loga-körút 34. (5352)

CORSO-MOZI, Arad Távbeszélő 23-64 Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor

Ma.

Egy mosoly története

Marianne Hoppe, Ferdinand Marian, Paul Dahlke

mindent felülmúló alakításával.

A tolongás elkerülése végett jegyelővétel.

23—24-ES, jó állapotú, icnetőleg fehér színű, gyermek hőcsizmát, vagy hőcipőt vennék. Ajánlatokat „23—24” jellegére vagy a timișoara-i kiadóhivatalba, vagy Aradon a Reclama hirdetőirodába kérnek. (5351)

ELADÓK ágybetétek, 3 szekrény, ebédlőszekrény, székek, asztalok, pafefon, nagy üst, tükör, valamint több háztartási tárgy. Timișoara II., Renașterii-u. 2. szám. (8333)

KOCSIST (egy lóhoz) azonnal felfogadnak. Fara Constantin, textilkereskedő, Timișoara I., Brătianu-tér. (8326)

HÁLÓSZOBA, diófurniros, nagyon jó állapotú, eladó. Cim: Timișoara, Ronat, Rosetti-u. 1. (8338)

TÉLIKABÁT, 8—11 éves fiú részére, igen jó állapotban, valamint 36-os, magas cipő eladó. Timișoara III., Tudor Vladimirescu-sor 8., 2. ajtó. (8328)

ÓRAKÖNYVELÉST vállalkozok. Nagy gyakorlatom van benne. Ajánlatokat „Hadmentes 8329” jellegére a timișoara-i kiadóba kérek. (8329)

KÜLÖNBEJÁRATU, csinos butorozott szoba, vidéki átutazóknak is, azonnal kiadó. Cim a timișoara-i kiadóban. (8330)

VEGYÉSZ, nős, sokoldalú külföldi és belföldi gyakorlattal, négy nyelvet tud, állást keres azonnalra, lehetőleg lakószállal. Ajánlatokat a timișoara-i kiadóba „Jari vegyész” jellegére kér. (8314)

MEGBIZHATÓ, rendes bejárónót azonnal felfogadok. Timișoara IV., Carol-körút 14. Földszint 4. (8316)

MINDENEST, jól főzni tudót, két személyhez felfogadnak. Timișoara III., Tudor Vladimirescu-sor 7., I. em. (8139)

KERÉVFET, (ottoman) dupla-széles, valamint egy másik rendes nagyságú, továbbá két ónémet szekrény, mosdó és pálmák helyszüke miatt eladó. Timișoara III., Tudor Vladimirescu-sor 7., 2. ajtó. (8140)

ELADÓ divatos, besszarabiai perzsabunda, valamint rövid, keresztshuros, bécsi zongora. Timișoara III., Mitropolitul Varlaam-u. 8., 3. cselegő. (8321)

GYERMEKKOCSI, világos, jó állapotban levő, olcsón eladó. Timișoara III., Vlădică Bădescu-u. 10., 3. ajtó. (8321)

FEKETE, női télikabát, alacsony termetre való, szövet-, selyemruhák, bluzok, 36—37-es csipők, férfikesztyű, eladók Timișoara II., Lucei-u., 10. Kapu alatt jobbra. (8324)

GYERMEKKOCSIT, lehetőleg Szepessy-félet, jó állapotban levőt, jó gumikkal felszereltet, vennék. Ajánlatokat „Előnyös ár” jellegére a timișoara-i kiadóba kérek. (5353)

VOLT divatszalon tulajdonosnő, ki kifogástalan szabásznó rendelés utáni és készáru munkákban, elhelyezkedne szabásznőnek, vagy kombinációt keres. Ajánlatokat „Chic” jellegére a timișoara-i kiadóba kér. (8315)

2 ÉVES gyermek részére való nadrágocskát könnyebb és meleg anyagból valamint macónadrágot vennék. Megtekintés céljából kérem a timișoara-i kiadóba behozni. (5354)

2-SZEMÉLYES, korszerű új kerévet (átján) eladó. Timișoara IV., Friedl-u., 6. A temető mögött. (8251)

ZONGORISTTAT aki „prima vista” tud játszani, keres kísérőnek, neves hegedűművész. Cim: Timișoara II., Str. I. Grozești u. 31. (8325)

MOSÁST, takarítást, vagy bejárónői állást keresek. Cimem: Makamurné, Timișoara III. Corbului-u., 20. Mélyszint.

23—24-ES, jó állapotú, lehetőleg fehér színű, gyermek hőcsizmát, vagy hőcipőt vennék. Ajánlatokat „Gyermek-hőcsizma” jellegére vagy a timișoara-i kiadóhivatalba, vagy Aradon a Reclama hirdetőirodába kérnek. (5351)

KOCSIST felfogadnak azonnal. Firma: Cereala, Timișoara III., Lahovary-tér 5. (8286)